

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
Diplomatik Arşiv Dairesi Başkanlığı

Sayı : 79910398-520.50-2016/10446475-424
Konu : Yazılı Soru Önergesi / Ayőe Gülsün
Bilgehan

08 Mart 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

İlgi: Başkanlıklarının 28.12.2015 tarihli ve 9944 sayılı yazısı.

Ankara Milletvekili Sayın Ayőe Gülsün Bilgehan'ın 7/684 sayılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Mevlüt ÇAVUŐOĐLU
Dışışleri Bakanı

Ek: 2 Sayfa

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
(79910398-520.50-2016/10446475 sayılı yazının ekidir)

ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN AYŐE GÜLSÜN BİLGEHAN'IN YÖNELTTİĞİ
7/684 SAYILI SORU ÖNERGESİNE YANIT

SORU: 60 milyon insanın ölümüne yol açan İkinci Dünya Savaşı, sona erişinin 70. Yılında bütün dünyada çeőitli etkinliklerle hatırlanmaktadır. Ülkemizin bulunduğu bölgedeki vahim gelişmeler, bu dönemin Türkiye’de daha iyi incelenmesini gerekli kılmaktadır.

Dışışleri Bakanlığı Arşiv Otomasyon Projesi kapsamında, 2015 yılı sonuna kadar 25 milyon sayfa arşiv belgesinin dijital ortama aktarılmasının hedeflendiği bilinmektedir. Bu bağlamda;

1. Türkiye’nin boğazlar konusunu barışçı yöntemlerle çözüme kavuőturması, tarihinin en önemli diplomatik başarılarından biridir. Türkiye’nin diplomatik girişimleriyle başlayan müzakereler sonucunda, 20 Temmuz 1936’da ülkemiz ile birlikte Avustralya, Yunanistan, Japonya, Sovyetler BirliĐi, Yugoslavya, 1938’de de İtalya, Montreux BoĐazlar Sözlüşmesi’ni imzalamışır. Bu sözlüşmeyle Türkiye, boğaz üzerindeki hakimiyetini sağlamışır.

Dışışleri Bakanlığının Arşiv Otomasyon Projesi kapsamında, Montreux BoĐazlar Sözlüşmesi’nin imzalandığı süreçle ilgili arşiv belgeleri yer alacak mıdır?

2. 4-6 Aralık 1943 tarihlerinde Mısır Kahire’de, Türkiye’nin İkinci Dünya Savaşı’na katılmasına yönelik taleplerin görüőüldüĐü, ABD Başkanı Franklin Roosevelt, Birleşik Krallık Başbakanı Winston Churchill ve Türkiye Cumhurbaşkanı İsmet İnönü’nün katıldığı 2. Kahire Konferansı yapılmışır.

Bu konferansın sonunda Türkiye, bütün ısrarlara rağmen İkinci Dünya Savaşı cephelerinden uzak kalmayı başarmışır. 2. Kahire Konferansı’nda Türkiye’nin tutumunun ve müzakere sürecinin ayrıntılarının bugün daha geniş çevrelerce bilinmesi önem taşımaktadır. Bu çerçevede, Dışışleri Bakanlığı Arşiv Otomasyon Projesi kapsamında Kahire Konferansıyla ilgili belgeler bulunacak mıdır?

3. Yukarıda, Cumhuriyet tarihinden iki önemli örneği verilen, Türkiye Cumhuriyeti’nin “yurtta barış dünyada barış” ilkesini yansıtan politikaları, Dışışleri Bakanlığı Arşiv Otomasyon Projesi kapsamında, ders çıkarılacak konular olarak Türk milletinin, araştırmacıların ve siyasetçilerin kullanımına açılacak mıdır?

Mevlüt ÇAVUŐOĐLU
Dışışleri Bakanı

YANIT: Aralık 2014’de başlayan Dışışleri Bakanlığı “Arşiv Otomasyon Projesi” kapsamında yalnız fiziksel erişim imkanı bulunan Bakanlığıımız arşivindeki yaklaşık 65 milyon sayfa evrak ayrıştırma, tarama ve indekslenme işlemleriyle dijital ortama aktarılmaktadır. Anılan işlemler sonrasında evraka sanal ortamda da erişilebilmesi imkanı olacaktır.

Bu amaca mümkün olan en kısa sürede ulaşılmaya çalışılmaktadır. Proje kapsamında, ilk aşamada, 2015 sonu itibariyle 25 milyon sayfa evrakın elektronik ortama aktarma işleminin tamamlanması beklenmektedir. Bahsekonu 25 milyon sayfa evrak büyük ölçüde siyasi içerikli fonları kapsadığı cihetle projede önemli bir mesafe katedilmiş olmaktadır.

Projenin amaçlarından birisi arşivin araştırmacılara açılmasıdır. Ancak Bakanlık arşivinin yaklaşık % 40’ı gizlilik dereceli evraktan oluştuğı cihetle araştırmacılara açılabilmesi için bunların gizliliğinin kaldırılması gerekmektedir. Sözkonusu süreç hassasiyet taşıyan bir çalışma gerektirdiğinden zaman almaktadır. Bununla birlikte, bu konudaki çalışmamız devam etmektedir. Halihazırda, 1919-1958 dönemi İsrail, Filistin, Latin Amerika, Ürdün ve Suudi Arabistan fonlarının gizlilik kaldırma süreci tamamlanmıştır. Anılan belgelerin, araştırmacıların kullanımı için hazırlanan arayüz yazılımının tamamlanmasıyla en kısa sürede araştırmacılara açılması beklenmektedir.

Montrö ve İkinci Dünya Savaşı fonlarının sayısallaştırma ve akabinde gizlilik kaldırma çalışmaları ise halen devam etmektedir. İkinci Dünya Savaşı fonunda 24.896 adet belge bulunmaktadır ve bunların 11.555’i gizli içerikli belgedir. Montrö fonunda ise 3.713 adet belge bulunmakla birlikte bunların 1.065’i gizli içerikli belgedir. Sözkonusu iki fonun araştırmacılara açılması yüksek miktardaki gizli belge sayısı nedeniyle zaman alabilecektir. Bununla birlikte, sürecin en kısa sürede tamamlanması için çalışmalar yoğun bir şekilde sürmektedir.